

BULTENO

de ESPERANTISTA KLUBO en BRNO

2 - 1999 Periodický zpravodaj Klubu esperantistů v Brně

9. sjezd Českého esperantského svazu v Táboře ve dnech 15.-17. října 1999 zvolil do čela naší organizace **Věru Podhradskou**, členku našeho klubu. Poprvé ve stoleté historii esperantského hnutí u nás stojí v čele žena, která nás navíc povede do dalšího století. Dalšími členy vedení byli zvoleni **Zdeněk Heiser, Petr Chrdle, Lucie Karešová, Květa Krajíčková, Jindřich Ondráček** a **Jan Řepa**. Do kontrolní skupiny byli zvoleni **Vlastimil Kočvara, Josef Hron** a **Libuše Krejčí**. Slavnostním okamžikem bylo vyhlášení nových čestných členů: **Jiří Karen, Vlastimil Kočvara, Kurisu Kei, Zdeněk Pluhař, Josef Rumler, Jarmila Rýznarová** a **Jiří Vychodil**. Jejich životopisy, stejně jako ostatních čestných členů, vyšly ve sjezdové knize, kterou dostali účastníci (cca 115 osob). Součástí sjezdového jednání byly zprávy o činnosti v uplynulém období od 8. sjezdu (1996), bohatá diskuse, převážně o činnosti našich klubů, páteční debata o světovém kongresu esperanta v Berlíně, sobotní taneční zábava s tombolou a nedělní procházka městem s výkladem v esperantu. Za dobrou přípravu sjezdu nutno poděkovat místním esperantistům, především *MVDr. Františku Rytířovi*, který získal pochopení jednak v ubytovně Integrované střední školy služeb a řemesel, v jejíž stravovně jednání sjezdu probíhalo (velice ochotně pomáhala vedoucí ubytování paní *Hana Nováková*), jednak u tábořského starosty, který poskytl zdarma autobus na nedělní výlet po městě a jehož zástupkyně *ing. Jana Horská* pozdravila sjezd a vyjádřila přání uspořádat v Táboře v roce 2001 světový kongres esperantistů-železničářů (IFEF).

Jak jsme vám sdělili již minule, změnili jsme peněžní ústav pro vedení našeho účtu. Tím se také poněkud změnil způsob účtování. Ve výpise nám banka neuvádí jméno plátce, částky členských příspěvků jsou stejné, je proto zapotřebí, abyste při úhradách uváděli **jako variabilní symbol** své členské číslo, pod kterým vás vedeme v evidenci a které máte uvedeno v pravé horní části adresního štítku. Výše členských příspěvků na rok 2000 zůstává nezměněna, tedy:

kategorie A (výdělečně činní): 250,- Kč (= 200,- ČES + 50,- EK Brno)

kategorie B (studenti, důchodci): 140,- Kč (= 100,- ČES + 40,- EK Brno)

kategorie D: 90,- Kč (z toho 50 Kč pro ČES, 40 Kč pro EK Brno)

Budeme vám velmi vděčni, když svůj příspěvek uhradíte co nejdříve. Umožníte nám tak využít slevy, která platí pro kluby a místní skupiny, které poukáží svazové příspěvky do konce roku.

Josef Rumler zemřel 1. listopadu 1999 ve věku 77 let (nar. 22.7.1922). Významný český básník a překladatel z polštiny věnoval posledních 20 let svého života tvorbě v esperantu. Do esperantské literatury se zapsal básní *Lasta ĉevalo* (Poslední kůň) a četnými překlady českých básníků, vydávané především v brazilském literárním časopise *Fonto*. Jeho posledními pracemi jsou překlady Máchova *Máje* a Erbenova *Štědrého dne*, v nichž předvedl odlišnou překladatelskou metodu, než se kterou pracoval dřívější překladatel Tomáš Pumpr. Čtenáři české poezie znají Rumlerovy sbírky *Vynášení houslí* (1970), *Hrnek ranního mléka* (1973), *Výstup na horu Říp* (1978) a *Líbánky s češtinou* (1995), překlady polských autorů (Žeromski, Strug, Sienkiewicz, Pytlakowski, Dambrowska), předmluvy a doslovy k českým vydáním Máchy a dalších autorů, především Jaroslava Havlíčka. S jeho básní se můžete setkat i v učebnici stylistiky pro studenty pedagogických fakult (1987). Přes dvacet let svého života prožil jako redaktor nakladatelství Čs. spisovatel (1952-1974).

Prof. RNDr. Ing. Jaromír Šikula, CSc, botanik a člen našeho klubu, oslavil v letošním roce 75 let. Svá jubilea oslavily i členky **Jarmila Malá, Marta Lorková** a **Věra Podhradská**. Gratulujeme!

82. světového kongresu esperanta v Berlíně (31.7.-6.8.1999) se zúčastnilo 2700 osob z celého světa v kongresovém centru na Kantově ulici (někdejší západní Berlín). Mezi účastníky byla řada univerzitních profesorů, včetně nositele Nobelovy ceny Richarda Seltena. Současně probíhalo vždy několik přednášek a jednání v různých sálech, např. debaty s členy esperantské akademie, přednášky o esperantu na internetu, odborné přednášky tzv. kongreové univerzity, seminář Nitobe v angličtině pro neesperantské odborníky o problémech mezinárodní komunikace, semináře o aplikaci esperanta v jednotlivých oborech. V knihkupectví s 1700 esperantskými tituly probíhaly dvakrát denně autorské půlhodinky, ve kterých autoři představily své novinky, většinou vydané těsně před kongresem, např. historický román Anny Löwenstein *La ŝtona urbo* (Kamenné město) či dosud největší esperantský slovník *Esperanto-Deutsch* od dr. Krauseho. Mezi zajímavými novinkami překladové literatury se objevil Goethův Faust (*Faŭsto*), Doylův Pes baskervillský (*La ĉashundo de la Barkerviloj*) či první překlad z Karla Maye *La liberigo* (Osvobození). Večery byly věnovány koncertům a divadlu (*La eta princo de Saint-Exupéry*).

Další tři mezinárodní akce proběhly na našem území v době prázdnin. Týden před světovým kongresem se v Karlových Varech uskutečnil kongres SAT (Beznárodní esperantský svaz) se 178 účastníky z 27 zemí. Přednášky se týkaly sociálních problémů, např. osudem bezdomovců, práce s mentálně postiženými, otázkou spravedlnosti vůči vrahům, odborářskými problémy, apod. Bohatý byl i kulturní program. Tato organizace má velikou zásluhu na vydání dosud nejprestižnějšího esperantského slovníku *Plena Ilustrita Vortaro*, jehož přepracované vydání připravuje do tisku. V téže době se v Opavě sešli na své konferenci esperantisté-lékaři (47 osob z 12 zemí) s tématem "Základní zdravotní péče a léčení pracovních nemocí" (30 přednášek). Samozřejmě se diskutovalo i o lékařské terminologii a literatuře v esperantu. Týden po berlínském sjezdu se v Karlových Varech sešli esperantští učitelé (55 osob), představili nový americký video-kurz esperanta, anglický kurz esperanta pro děti (tzv. Urso-kurso čili Medvědí kurz) a projekt Interkulturo na internetu. V tomto projektu figuruje virtuální škola Tibora Sekelje (známý esperantský cestovatel), kresba budovy, jejíž třídy představují pět kontinentů, v každém světadílu jsou pak přihlášeny skutečné třídy, kolektivy dětských esperantistů (cca 35 přihlášených kolektivů). Děti si budou vzájemně posílat dopisy ze třídy do třídy, informovat se o životě ve své zemi a svém světadílu.

Giorgio Silfer, významný italský spisovatel píšící esperantem, navštívil počátkem listopadu Brno a setkal se v naší klubovně s několika brněnskými esperantisty (profesně se zabývá pomocí zemím usilujícím o vstup do Evropské unie v rozdělení státu na kraje). Informoval o zvýšeném zájmu o esperanto v intelektuálních kruzích po roce 1990 (Umberto Eco, univerzitní kurzy, četné disertační práce na esperantské téma) a o své snaze založit esperantskou Společnost (Civito), jakousi duchovní federaci, jejímiž republikami by byly dnešní esperantské organizace a občany jejich členové.

NÁVŠTĚVA Z FRANCIE

Manželé Pichotovy z Francie se svou malou dcerkou objeli v obytném voze taženém koníkem celou Evropu. Ve středu 8. prosince je očekáváme v naší klubovně, kde své zážitky budou líčit v esperantu. Již navštívili esperantisty v Opavě i v jiných městech našeho státu, pokud našli ubytování i pro svého čtyřnohého přítele.

Domáci slovník esperanta (HEJMA VORTARO)

je nejnovější novinkou na esperantském knižním trhu. Existuje řada smíšených esperantských manželství (manželé jsou odlišné národnosti), kde se v domácnosti mluví esperantsky i s dětmi, avšak v dosavadních obecných slovnících chyběly často výrazy v domácnostech nejvíce používané. Tuto mezeru se snaží zaplnit nový slovník s překladem do 13 jazyků. Čeština mezi nimi není, ale přesto bude možné zapracovat slovní zásobu tohoto slovníku i do česko-esperantských slovníků.

Ivo Lapenna (1909-1989), jedna z nejvýznamnějších osobností světového esperantského hnutí, by se letos v listopadu dožil 90 let. U této příležitosti byla vydána vzpomínková kniha o jeho životě (Memorlibro pri Ivo Lapenna), která představuje eseje napsané na jeho počest.

Odesílatel:

Klub esperantistů v Brně, Miroslav Malovec, Bosonožská 15/10, 625 00 Brno

KLUBOVÉ PROGRAMY

Každou středu od 18.00 hod v klubovně Občanského klubu městské části Brno-střed, Starobrněnská 15.

Septembro 1999

1.9.	Mgr. Z. Hršel	Planoj kaj intencoj por 2000
8.9.	M. Malovec	Universala Kongreso en Berlino
15.9.	V. Podhradská	Esperanto en Irlando
22.9.	Mgr. M. Picková	IKUE-kunveno en Kroměříž
29.9.	J. Handlová	Impresoj el Irlando (kun diapozitivoj)

Oktobero 1999 je la 18,30 horo

6.10.	Mgr. Z. Hršel:	Bibliografio kiel afero aventura
13.10.	Věra Podhradská	Somera Esperanto-Tendaro 1999
20.10.	Marta Lorková	Patrino Tereza - virino de la nuna jarcento
27.10.	Mgr. Milena Picková	En Gliwice internacie

Novembro 1999

3.11.	Adolf Veselý:	Impresoj el SAT-kongreso en Karlovy Vary
10.11.	M. Malovec	Rezultoj de nia 9-a kongreso en Tábor
17.11.	Mgr. Z. Hršel	Iom pri la kulturo de Afriko
24.11.	J. Handlová	Ekskurso surpriza (sen diapozitivoj)

Decembro 1999

1.12.	V. Podhradská:	Nia junularo iam kaj nuntempe
8.12.	Le Pichon, Laurent, Gudule	Tra Eŭropo en ruldomo kaj ĉevalo
15.12.	M. Lorková	Venos Kristnasko

Januaro 2000

5.1.	Mgr. Z. Hršel	Enkondukaj vortoj por la jaro 2000
12.1.	F. Frýbert:	Pri esperantistaj radioamatoroj
19.1.	M. Malovec	Faraono Ramseso la Granda
26.1.	M. Lorková	Patrino Tereza, 2-a parto

Februaro 2000

2.2.	J. Handlová	Parizo kaj kasteloj ĉe Loaro
9.2.	M. Klimentová	Kiel helpi al sia sano
16.2.	V. Podhradská:	Mistero de bula fulmo
23.2.	Mgr. Z. Hršel	Ellernu! - 1

Marto 2000

1.3.	M. Malovec	Hanibal antaŭ la pordegoj
8.3.	M. Lorková	El diversaj korboj
15.3.	Mgr. M. Picková	Esperanto en enciklopedioj
22.3.	Mgr. Z. Hršel	Ellernu! - 2
29.3.	J. Handlová	Turkaj impresoj

DOUČIT SE ESPERANTU!

Úspěšný esperantský básník a publicista Kurzens položil v letech třicátých esperantistům otázku: Není esperantská literatura útočištěm (rifuĝejo) pro ty, kteří, neschopni veřejné činnosti ve vlastním národě, nemohou žít bez publicity? Není esperantský literární život útočištěm méně schopných?

Nám Čechům nezní taková bolestná otázka cize. Je nějak velmi obdobná otázce, již kdysi předkládal národu Schauer v prvním čísle Času ve svých trpce proslulých "Dvou otázkách". Stojí-li za to, aby český národ budoval si vůbec vlastní kulturu? Nebylo by účelnější splynout s kulturou německou?

Ač je to paradoxní, takové otázky znamenají, že kulturní úroveň kolektivu, jemuž se předkládají, je už vysoká. Jejich nihilismus je zdánlivý. Čechům přece tehdy ani nenapadlo vzít Schauerovu otázku vážně. A otázka Kurzensova byla položena v Literatura Mondo, v listě, který se nevěnoval už Esperantu jako zjevu hodnému zájmu, ale esperantské literatuře, protože ta už má všechny znaky pravého umění.

Esperantisté - to byla v té době už skutečná společenská skupina lidí různých národností, která si vytvořila nadstavbu umělecké literatury. Jejím znakem není kosmopolitismus, nýbrž vzájemná úcta mezi různými národy, kteří právě pomocí Esperanta chtějí ukázat své odlišnosti a svérázy. A tato nadstavba působí zpětně na svůj reálný substrát tak, že národní svéráz nestírá, ale zdůrazňuje.

Tak se vytvořila prvá esperantská literatura. Žije plejáda básníků a prosaiků písčích Esperantem, protože musí mluvit k tomu zvláštnímu, ale skutečnému kolektivu lidí ze všech zemí, kteří se dívají vzájemně přes hranice, ne aby vytvořili jeden světový národ, ale aby

poznali a zachovali právě odlišnosti mezi národy. A aby usnadňovali vzájemné poznání mezi různými národy.

Ta esperantská literatura je už dosti rozsáhlá. A má dosti čtenářů. Ale ne tolik, kolik by potřebovala. Mezi esperantisty je příliš velký počet těch, kteří zůstali v znalosti jazyka na počátečním stupni. Jim je skutečná esperantská literatura těžko přístupná.

Proto se ozývá vždy znovu heslo: Doučit se Esperantu! Podaří-li se zorganizovati propagandu obrácenou k esperantistům, aby se učili Esperantu tak, že dospějí k dokonalosti v jeho užívání, bude brzy tolik čtenářů esperantské literatury, že z jejich potřeby vyrostou noví básníci a prosaici.

Úkolem takových kursů jako v Doksech a v Rožnově je právě usnadňovat a umožňovat studium jazyka jak začátečnickům tak pokročilým esperantistům. Že obdobné instituce existují v různých zemích, to je důkazem, jak situace Esperanta je všady obdobná, a jak potřeba prohloubení jazykového studia je cítěna všeobecně. Doučovat se Esperantu, to je dnes také jednou z hlavních cest ke konečnému vítězství naší myšlenky, k masovému užívání Esperanta.

Proto patří všem účastníkům naší koleje náš upřímný dík. Všichni spolupracují na díle mezinárodního pokroku.

S.K.

(Stanislav Kamaryt en N-ro 5 de Verda Voĉo, informa, instrua kaj amuza bulteno de SKE de Doksy, 4.8.1951)

Co je projekt INTERKULTURO a Virtuální škola Tibora Sekelje?

Cílem tohoto projektu je umožnit dětem z různých světadílů a zemí vyměňovat si informace o své kultuře a vzájemně se tak poznávat za pomoci esperanta. Slouží k tomu Virtuální škola Tibora Sekelje na internetu, nazvaná podle významného esperantského cestovatele a spisovatele z Jugoslávie (1912-1988), který po sobě zanechal řadu cestopisů o zemích a národech celého světa. Když si otevřete internetovou stránku <http://lps.uniroma3.it/kler/>, objeví se před Vámi budova školy a pod ní uvítání ve 47 jazycích světa.

Kvazaŭlernejo Tibor Sekelj

Dalším krokem se dostanete do vnitřní části školy, kde jednotlivá oddělení představují světadíly a v nich země a školní třídy, které se přihlásily do projektu. Uprostřed školy je velká knihovna s čítárnou a jazykovou laboratoří. Ve škole nechybí ani ředitelna a sborovna.

Není podmínkou účasti mít přístup na internet, i když je to samozřejmě výhodné, protože elektronická pošta je mnohem rychlejší než pošta tradiční.

Děti mohou ve svých třídách vystavit své práce nebo představit svou zemi, národ a národní historii, mohou si však z třídy do třídy také posílat dopisy, dotazy a informace. Doporučená témata pro vzájemné poznávání jsou např. kultura stravování, zdvořilostní fráze, způsob oblékání, tradiční svátky, chov zvířat, umění, sport apod.

Tímto projektem přispívá esperantské hnutí k mezinárodní a mezikulturní výchově mladé generace na prahu nového tisíciletí, kdy je svět stále zmítán mnoha konflikty národními, rasovými a náboženskými, protože lidé neznají nebo nechápou

jiné kultury a jiné tradice. K toleranci a vzájemnému respektování odlišností je třeba vychovávat od dětství.

A nyní jsme vstoupili do školy. Vidíme jednotlivé kontinenty, knihovnu a další místnosti. Když klikneme na některý ze světadílů, objeví se před námi jeho mapa s označením, v kterých zemích najdeme účastníky projektu. Z České republiky jsou přihlášeny dvě skupiny, děti Zdenky Novotné z České Třebové a Jany Melichárkové z Ratíškovic.